

Литньова Тамара Вікторівна 

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри іноземних мов і новітніх технологій навчання
Житомирський державний університет імені Івана Франка, Україна

РОЛЬ ДІЛОВИХ ІГОР У ФОРМУВАННІ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ

В умовах інтеграції України у світовий і європейський простір зростає потреба суспільства у підготовці фахівців, здатних будувати діалог і налагоджувати взаємини в міжкультурному контексті. Це зумовлює зміни у викладанні іноземної мови і вимагає упровадження інноваційних технологій навчання. Одними з таких технологій є ігрові, які дозволяють студентам практикувати лексичні та граматичні конструкції, вживати лексику в повсякденних ситуаціях, активізувати мисленнєву діяльність, розвивати іншомовну комунікативну компетентність, удосконалювати навички зв'язного висловлювання. Для навчання професійно орієнтованого спілкування важливим є використання ділових ігор.

Ділові ігри – це моделювання реальної діяльності у спеціально створеній проблемній ситуації [3]. Вони є своєрідним засобом підготовки до професійної діяльності, «методом активного навчання, який сприяє досягненню конкретних завдань, структурування системи ділових стосунків учасників» [3]. Такі ігри спрямовані на:

1) Практичне застосування вивченого матеріалу.

Студенти отримують можливість уживати вивчені лексичні одиниці і граматичні структури в реальних ситуаціях, що сприяє їх запам'ятовуванню та використанню. Потрібно пам'ятати, що організація ігор є доцільною на етапі узагальнення і систематизації матеріалів певного розділу чи теми, адже здобувачі освіти зможуть здійснювати ефективну інтеракцію, лише оволодівши лексичним мінімумом певної теми.

2) Розвиток навичок спілкування.

Ділові ігри створюють умови для розвитку навичок діалогу, аргументації, переконання та переговорів. Наприклад, гра «Ділова зустріч» спонукає студентів формулювати свої думки іноземною мовою, реагувати на репліки співрозмовників і знаходити компроміси.

3) Формування іншомовної міжкультурної компетентності.

Учасники ігор занурюються у контекст іншомовної культури, вивчають особливості вербальної і невербальної комунікації, що є важливим для здійснення ефективного міжкультурного спілкування.

4) Мотивацію до навчання.

Інтерактивний формат ігор підвищує зацікавленість студентів, робить навчання динамічним та захопливим.

5) Розвиток критичного мислення.

Ділові ігри стимулюють аналіз проблем, прийняття рішень і творчий підхід до вирішення завдань, що є невід'ємною частиною сучасної професійної діяльності.

Упровадження ділових ігор на заняттях з іноземної мови дає змогу здобувачам освіти не лише формувати професійні комунікативні навички, зокрема вміння слухати співрозмовника і долати бар'єри у спілкуванні, а й застосовувати свої мультидисциплінарні знання й уміння.

Для ефективного використання ділових ігор у навчанні іноземної мови студентів необхідно враховувати методику їх підготовки і проведення. Процес організації гри складається із трьох етапів: підготовки, проведення і колективного обговорення результатів [1; 3]. На підготовчому етапі потрібно обґрунтувати вибір гри, визначити тему і мету, змодельовати проблему ситуації, сформулювати завдання та інструктаж правил проведення гри [1]. Доцільно розподілити ролі і налаштувати студентів на їх виконання, створити в групі творчу атмосферу та колективну взаємодію. Сценарій гри має відповідати реальним ситуаціям, з якими студенти можуть зіткнутися у своїй професійній діяльності. Наприклад, організація конференції, переговори з партнерами, презентація продукту тощо.

На другому етапі здобувачі освіти виконують ролі відповідно до проблемної ситуації, працюють у групах і готують виступ на основі опрацьованих матеріалів. Важливою частиною ділової гри є контроль за її перебігом.

Третій етап полягає в обговоренні та критичному аналізі динаміки прояву мовленнєвих навичок студентів. Проводиться оцінювання лексичного оформлення і використання граматичних конструкцій відповідно до комунікативного завдання, а також обговорюється готовність підтримувати діалог; спонтанність реплік; «автентичність» змодельованого діалогу до діалогу, який мав би місце в реальному житті; гармонійність вербальних та невербальних засобів комунікації [2]. Такий аналіз має бути наповнений не просто критикою з боку викладача, а й бажанням допомогти.

Висновки. Отже, правильно організовані ділові ігри є ефективним інструментом для розвитку іншомовної комунікативної компетентності студентів. Вони сприяють інтеграції теоретичних знань і практичних навичок, підвищенню мотивації до навчання, налагодженню міжпредметних зв'язків, підготовці до професійної діяльності і створенню фахового мовленнєвого простору. Важливим є вдосконалення вмінь соціальної взаємодії та колективного прийняття рішень.

Список використаних джерел:

1. Антоненко І., Борковська І., Козубська І. (2023) Ділова гра як ефективний метод розвитку іншомовної професійно комунікативної компетентності у майбутніх фахівців видавничої справи. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Вип. 66. Т. 1. С. 157–163.
2. Смельянова Є., Колодіна Л., Чаплінська Н. (2022) Ділова гра як ефективний метод розвитку комунікативних компетентностей під час вивчення іноземних мов. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Вип. 53. Т. 1. С. 195–200.
3. Юшак В.М., Міщук І.М., Галапчук-Гарнавська О.М. (2023) Використання ділових ігор як інтерактивного методу навчання на заняттях англійської мови у ВНЗ. *Закарпатські філологічні студії*. Вип. 29. Т. 2. С. 162–167.